עין משפט נר מצוה

עב א מיי' פ"ד מהלכות יבום הלכה טז סמג עשין סב טוש"ע אה"ע סימן קסט סעיף מג :

עג ב מיי' פ"ט מהל' תפלה הלכה ד סמג עשין יט טוש"ע א"ח סימן לה סעיף ב :

עד ג מיי' פכ"ה מהל' סנהדרין הלכה ב סמג לאוין רח טוש"ע ח"מ סימן ח סעיף ד :

עה ד מיי' פ"א מהלכות יבום הלכה יז סמג עשין נב טוש"ע אה"ע סימן קסז סעיף ד וסימן קסט סעיף מג ובפרל חליצה סעיף יז ובפירוש סדר חליצה סעיף כו :

[בכורות יט: כתבו תוספות ד"ה אים כו' ביאור ע"ש]

תוספות ישנים

זו דברי ר' מאיר דקתני סתמא במתני' חליצת קטן פסולה אלמא מעשה מיאסה הוי לאיסבוני מאחין אבל מכ"א אין חליצת קטן כלום אפילו לפוסלה על האחין וא"ת כ"ש כל הנע דפליגי אמוראי גבי קטן ואנפילא חליצה פסולה איכא מ"ד פסולה ופוסלת ואיכא מ"ד פסולה ואינה פוסלת. וכי פליגי אמוראי בפלוגתא דר"מ וחכמים דהכא. וי"ל דפליגי בסתמא דמתני' קטן ואנפילא דקתני חליצה פסולה אי פוסלת ממש ואתיא כר"מ ואי אינה פוסלת ואתיא כרבנן כדפי': והלכתא עד שתביא שתי שערות אלמודא הוא דפסיק הכי וכן הלכה : הלכה חליצה נג' ונהגו העם כמותם : ובא לפני ר"ע בנים האסורים וכשיר. תניא בתוספתא ר' יוחנן הסנדלר היה הולך לפני בית האסורין שרבי עקיבא אסור שסונגא מעגיים על כתפו והיה לוצף מעגיים למי מעגיים למי חלצה ביבא לביתה מהו וכל זה היה עושה כדי שלא יביא חומות העולם דלגמוד תורה הוא צריך היה רבי עקיבא תפוס לודיק ר"ע בנעוה דשא [אי"ג] יש לך כוסר יש לך כוסר - והכיון ר"י הסנדלר דכשרה היא וחייבו אלי דקתני הכא וכא רבי עקיבא וכשיר :

תוס' חד מקמאי

אמרי משמיה דר"א [שמואל] ולילה פסולים ופוסלים קטן ואנפלייא פסולותואינו פוסלות:א"ר ישמעאל בר"י המתפלל צריך שיתן עיניו למטה ולבו למעלה כדי לקיים ב' מקראות הללו והיו עיני ולבי שם כל הימים וכתיב נשא לבבינו אל כפים אל אל בשמים. הא דפסקי הלכתא עד שתביא ב' שערות ה"מ לכתחלה דלא חלצה עד שתביא ב' שערות אבל דיעבד הא תנן קטנה שחלצה תחליץ משתגדל ואם לא חלצה חליצתה כשירה: הא דתנן מעשה שחלצה בינו לבינה מנא ידעינן א"ר יהודה אמר שמואל בעדים רואין אותם מבחוץ. אפ"ה לית הלכתא כר"ע אלא חליצה פסולה:

*קטנה שחלצה תחלוץ משתגדיל ואם לא חלצה חליצה פסולה • וא"ת אמאי לא עריב ותני להו קטנה בהדי חרש וחרשת וקטן וי"ל (כדמוכח) משום דבקטנה פליג רבי יוסי בגמ' ואם תאמר מ"מ כיון דתנא פסולה אמאי תני שתחלוץ משתגדיל ועוד הלא תני ליה גבי קטן וי"ל דאי לא הוה תני גבי קטנה ה"א דחליצתה פסולה מדרבנן דהא דמקשינן אשה לאיש אינו מן התורה להכי תני תחלוץ משתגדיל יתור לשון לאשמועינן דחליצת קטנה אינה כלום כמו חליצת קטן ומיהו בירושלמי גרסי' בסדר המשנה תחלוץ משתגדיל ואם לא חלצה חליצתה כשירה משמע שסובר דהא דמקיש רבי מאיר אשה לאיש היינו מדרבנן אבל לרבי יוסי חולצת לכתחלה כדאשכחן בעובדא דלקמן ובירושלמי נמי מוקי לה כר"מ : אבא יודן בירושלמי ואבדן ליתנא קילא : מי שצריך לו עם קדוש יפסע על ראשי עם קדוש • והא דאמר בפ' קמא דסנהדרין (דף ז:) אזהרה לדיין שלא יפסע על ראשי עם קדוש היינו היכא שלא יצא לצורך עם קדוש אי נמי אפילו יצא לצורך יש לו לקצר דרכו כל מה שיכול כדאמרינן (קידושין דף לב:) אזהרה לזקן שלא יטריח מוריאת ובהוריות (דף יג:) תניא בני חכמים ות"ח בזמן שהלבור צריכין להם מפסיעין על ראשי העם כו' יצא לצורך נכנס ויושב במקומו פירוש [א] לצורך העם ובתוספתא גרסינן בהדיא יצא לצורך העם : רבא אמר משתגיע לעונת נדרים• ואם תאמר דבפרק יוצא דופן (נדה מו• ושם) קאמר רבא קטנה שהגיעה לכלל שתיה אינה צריכה בדיקה חזקה הביאה סימנין ומסיק כי קאמר רבא למיאון אבל לחליצה בעיא בדיקה אלמא קטנה לא חלצה ואר"ת דרבא איירי הכא אליבא דרבי יוסי אבל איהו גופיה סבר עד שתביא שתי שערות והא דמסיק הכא והלכתא עד שתביא שתי שערות סיומא דמילתא הוא ובפרק התקבל (גיטין סה. ושם) דקאמר רבא גבי שלם מדות בקטן הגיע לעונת נדרים נדרו נדר והקדשו הקדש וכגון בקטנה חולצת מדה זו עושה אליבא דרבי יוסי ועוד דר"י הוכיח שם מכח הא דמי שמת (נ"ב קמה.) דרבה גרס ולא רבא :

לכתחלה בני חמשה • מכאן יש ללמוד דאין צריך חמשה אפי' לכתחלה ומיהו לפרסומי מילתא עבדינן בחמשה :

רבי שמעון ורבי יוחנן הסנדלר מכשירים בשנים • ולאו דוקא שנים ובקונטרס ל"ג שנים :

ובא מעשה לפני ר' עקיבא בבית האסורין • וא"ת והא במתני' משמע בהדיא שחלצה בבית האסורין דקתני מעשה שחלצה בינו לבינה בבית האסורין ובא מעשה לפני רבי עקיבא בלא ו"ו וקאי נמי בבית האסורין ארבי עקיבא ואם תאמר והיכי פשיט שהמעשה בא לפני רבי עקיבא בבית האסורין ולא בא אבריאי ויש לומר דיודע הגמרא שבא לפניו בבית האסורין כדאמר בירושלמי רבי יוחנן הסנדלר עבר קומי חבושין דרבי עקיבא היה מכריז ואמר מאן בעי מחטיין ומאן בעי לגורין חלצה בינו לבינה מהו אדיק ליה ריסיה מן כוותיה אמר ליה אית לך כוסון אית לך כסר : בתי

אמר רב יהודה אמר *רב זו דברי ר' מאיר אבל חכמים אומרים *אין חליצת קטן כלום : קטנה שחלצה וכו' : אמר רב יהודה אמר רב זו דברי ר"מ דאמר איש כתוב בפרשה *ומקשינן אשה לאיש אבל חכמים אומרים *איש כתיב בפרשה אשה בין גדולה בין קטנה *מאן חכמים °רבי יוסי היא דר' חייא ור' שמעון בר רבי הוו יתבי פתח חד מינייהו ואמר המתפלל צריך שיתן עיניו למטה שנאמר °והיו עיני ולבי שם כל הימים (ה) וחד אמר עיניו למעלה שנאמר °נשא לבבנו אל כפים אדהכי (ג) אתא ר' ישמעאל בר' יוסי לגבייהו אמר להו במאי עסקיתו אמרו ליה בתפלה אמר להו כך אמר אבא °המתפלל צריך שיתן עיניו למטה ולבו למעלה כדי שיתקיימו שני מקראות הללו אדהכי אתא רבי למתיבתא אינהו דהוו קלילי יתיבו בדוכתייהו רבי ישמעאל ברבי יוסי אגב יוקריה הוה מפסע ואזיל אמר ליה אבדן °מי הוא זה שמפסע על ראשי עם קדוש אמר ליה אני ישמעאל בר' יוסי שבאתי ללמוד תורה מרבי אמר ליה וכי אתה הגון ללמוד תורה מרבי אמר ליה וכי משה היה הגון ללמוד תורה מפי הגבורה אמר ליה וכי משה אתה אמר ליה וכי רבך אלהים הוא אמר רב יוסף שקליה רבי *למטרפסיה דקאמר ליה רבך ולא רבי אדהכי אתיא יבמה לקמיה דרבי אמר ליה רבי לאבדן פוק בדקה לבתר דנפק אמר ליה ר' ישמעאל כך אמר אבא איש כתוב בפרשה אבל אשה בין גדולה בין קטנה אמר ליה תא לא צריכת כבר הורה זקן קמפסע אבדן ואתי אמר ליה רבי ישמעאל בר' יוסי מי שצריך לו עם קדוש יפסע על ראשי עם קדוש מי שאין צריך לו עם קדוש היאך יפסע על ראשי עם קדוש אמר ליה רבי לאבדן קום בדוכתיך תאנא באותה שעה נצטרע אבדן וטבעו שני בניו ומאנו שתי כלותיו אמר רב נחמן בר יצחק בריך רחמנא דכספיה לאבדן בהאי עלמא אמר ר' אמי מדבריו של ברבי נלמוד קטנה חולצת בפעוטות רבא אמר עד שתגיע לעונת נדרים °והלכתא עד שתביא שתי שערות : חלצה בשנים וכו' : *אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן אין הלכה כאותו הזוג והא אמר ר"נ חדא זימנא דאמר רב יוסף בר מניומי *אמר רב נחמן (נ)חליצה בשלשה צריכי דאי איתמר הך קמייתא הוה אמינא ה"מ לכתחילה אבל דיעבד אפי' תרי קמ"ל אין הלכה כאותו הזוג ואי אשמועינן אין הלכה כאותו הזוג אלא כתנא קמא ה"א דיעבד אבל לכתחילה ליבעי חמשה צריכא : מעשה שחלצו כו' : בינו לבינה מי ידענא אמר רב יהודה אמר שמואל ועדים רואין אותו מבחוץ איבעיא להו מעשה שחלצו בינו לבינה אבראי ובא מעשה לפני ר"ע בבית האסורין או דלמא מעשה שחלצו בינו לבינה בבית האסורין אמר רב יהודה אמר רב בבית האסורין היה מעשה ולבית האסורין בא מעשה

ת"ר

מסורת הש"ס

[עי' תוספות לעיל לז.ד"ה ר"מ כו' דגרסו סכת שמואל]

[לעיל פח. לקמן קיט:]

ב"ב קט. נדה נב.

[עירובין פג. וש"נ]

הגהות הב"ח

(ה) גמ' כל הימים (ומה אמר עיניו למעלה) תת"מ וכ"ב ס"ת וחד אמר המתפלל צריך שיכוין את לבו למעלה שנאמר כשא: (ב) שם אדהכי והכי אתא ר' ישמעאל: (ג) שם אמר רב נחמן הלכה תניא כשלשה: (ד) רש"י ד"ה אבל חכמים אומרים אין חליצת קטן כלום אפי' דפליגי עליה התם כלי"ל :

[עמ"ס על הגליון פסחים מז: נסם הערוך]

הגהות הגר"א

[א] תוס' סד"ה מי • פי' לצורך העם כו'. נ"ב אע"ג (עי' בגמ' שם) :

[לעיל קד.]

[לעיל קא: ע"ש]

גליון הש"ס

גמ' רבי יוסי היא • עי' לעיל דף סז ע"ב תוס' ד"ה אין מודגין : תוס' ד"ה קטנה ש מ ל ה. ומיהו בירושל' גרסי' וכו' . עי' בכורות דף כב ע"ב תוס' ד"ה תיכוס ותיקבב :

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com